

Aluehallitus 24.8.2026 § 164

§ 164

**Oikaisuvaatimuksen käsittely koskien aluehallituksen 15.6.2026
§ 125 päätöstä liikkumisen tuen matkabudjetin palvelusetelin
käyttöönnotosta**

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Westergård Mikaela
Hokkanen Timo
Ojaniemi Pasi

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää hylätä oikaisuvaatimuksen seuraavin
perustein:

Valituksenalainen päätös täyttää perustuslain (731/1999) 6 §:n, yhdenvertaisuuslain (1325/2014) sekä YK:n vammaissopimuksen vaatimukset. Kuljetuspalvelut ja liikkumisen tuki turvataan kaikille oikeutetuille vammaisille henkilöille. Uusi palvelusetelimalli vahvistaa asiakkaiden tosiasiallista itsemääräämisoikeutta ja valinnanvapautta. Palvelujen yhdenvertainen saatavuus turvataan säilyttämällä perinteinen keskitetty kuljetuspalvelu rinnalla. Hyvinvointialue ei ole liikkumisen tuen matkabudjetin palvelusetelin valmistelussa laiminlyönyt lakisääteistä velvollisuuttaan kuulla vammaisneuvostoa asian valmistelussa.

Oikaisuvaatimuksessa ei ole esitetty sellaisia seikkoja, joiden perusteella oikaisuvaatimuksen kohteena olevaa päätöstä olisi syytä muuttaa tai kumota. Päätös on syntynyt oikeassa järjestyksessä, päätöksentekijä ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös ole muutoinkaan lainvastainen.

Käsittely

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Selostus

Oikaisuvaatimus

██████████ (oikaisuvaatimuksen tekijä) on tehnyt lain hyvinvointialueesta (611/2021, jäljempänä hyvinvointialuelaki) mukaisen oikaisuvaatimuksen aluehallituksen päätöksestä 15.6.2026 § 125 koskien liikkumisen tuen matkabudjetin palvelusetelin käyttöönottoa.

Hyvinvointialuelain 139 §:n 1 momentin mukaan aluehallituksen alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa vaatia siihen oikaisua. Oikaisuvaatimus tehdään 2 momentin mukaan aluehallituksen alaisen viranomaisen päätöksestä asianomaiselle toimielimelle.

Oikaisuvaatimuksen saa hyvinvointialuelain 142 §:n 1 momentin mukaan tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä hyvinvointialueen jäsen.

Oikaisuvaatimus on tehtävä hyvinvointialuelain 143 §:n mukaan 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus on saapunut 6.7.2026 Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kirjaamoon.

Oikaisuvaatimus on saapunut säädetyssä määräajassa. Oikaisuvaatimuksen tekijä on hyvinvointialueen jäsen.

Oikaisuvaatimuksessa esitetyt vaatimukset ja perusteet

Oikaisuvaatimuksen tekijä on vaatinut, että Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen aluehallitus oikaisee 15.6.2026 tekemänsä päätöksen § 125 liikkumisen tuen matkabudjetin palvelusetelin käyttöönotosta ja palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

Oikaisuvaatimuksen tekijän mukaan aluehallitus on hyväksynyt liikkumisen tuen uuden palvelusetelimallin, vaikka päätöksestä ilmenee, että useita mallin keskeisiä toimintaperiaatteita on tarkoitus täsmentää vasta käyttöönoton jälkeen. Päätöksestä ei ilmene, millä perusteella aluehallitus on arvioinut käytettävissään olleen selvityksen riittäväksi ennen päätöksentekoa. Päätöksestä ei myöskään ilmene, miten vammaisneuvoston lausunnossa 2.6.2026 esiin nostamat kysymykset on arvioitu ennen päätöksen tekemistä.

Oikaisuvaatimuksen tekijä katsoo, että päätöksen valmistelussa ja perusteluissa on jäänyt arvioimatta useita sellaisia oikeudellisesti merkittäviä kysymyksiä, joilla on välitön vaikutus vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutumiseen. Päätöksestä ei ilmene riittävällä tavalla, miten palvelusetelimallin vaikutuksia asiakkaiden yhdenvertaisuuteen, liikkumisen tuen tosiasialliseen saatavuuteen, oikeusturvaan, palvelun riittävyyteen tai

hyvinvointialueen järjestämisvastuuseen on arvioitu ennen päätöksen tekemistä.

Hyvinvointialueen kanta oikaisuvaatimukseen

Liikkumisen tuen palveluja kehitetään jatkuvan kehittämisen periaatteiden mukaisesti, ja useita kehittämistoimenpiteitä edistetään parhaillaan prioriteettien mukaisesti kuljetuspalvelutyöryhmässä sekä palveluntuottajayhteistyössä. Matkabudjettimalli on osa tätä kokonaiskehittämistä, ja sen jatkovalmistelussa määritellään yksityiskohtaisesti sovelluksen, välitysoperaattorin sekä palveluntuottajien keskeiset toimintaperiaatteet. Samassa yhteydessä kuvataan tarvittavat varautumisjärjestelmät, mahdolliset häiriötilannemenettelyt sekä asiakkaille, henkilöstölle ja palveluntuottajille suunnatut soveltamis- ja toimintaohjeet hyvinvointialueen vakiintuneiden projektimallien mukaisesti.

Palvelusetelimallin lisäksi valinnanvapautta tullaan lisäämään matkabudjetin avustuspohjaisella mallilla. Malli on aktiivisessa kehittämisvaiheessa. Matkabudjetin avustuspohjaisen mallin kehittämisessä hyödynnetään pilotista saatuja kokemuksia, ja sen tarkempi käyttöönottoaikataulu vahvistetaan myöhemmin valmistelun edetessä.

Hallintolain 31 §:n mukainen selvittämisvelvollisuus on täytetty. Asiaa on valmisteltu pitkäjänteisesti viranhaltijatyönä, ja valmistelussa on hyödynnetty sekä pilottihankkeesta saatuja kokemuksia että hyvinvointialueen kuljetuspalvelujen toteutuneita kustannus- ja suoritetietoja. Pilottihankkeen tarkoituksena oli testata matkabudjettiajattelun toimivuutta, asiakkaiden käyttäytymistä ja sähköisen asioinnin soveltuvuutta liikkumisen tuen järjestämisessä. Pilotista saadut tulokset vahvistivat asiakkaiden toiveen joustavammasta ja omaehtoisemmasta liikkumisesta. Nyt käyttöön otettava palvelusetelimalli pohjautuu pilotissa saatuihin pääoppeihin, vaikka teknistä toteutusta ja sääntelykehystä on jatkokehitetty lain sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009) mukaiseksi.

Hallintotoimintaan kuuluu vakiintuneesti se, että aluehallitus linjaa strategiset ja periaatteelliset järjestämistavat (kuten palvelusetelin käyttöönotto ja sen keskeiset ehdot) ja yksityiskohtaista käytäntöön vientiä, seuranta sekä käytännön ohjeistusta jatketaan viranhaltijatyönä. Toiminnan ja vaikutusten jatkuva seuranta sekä mallin hienosäätö käytännön kokemusten perusteella ei tarkoita valmistelun keskeneräisyyttä tai lainvastaisuutta, vaan vastuullista ja hyvän hallinnon mukaista palvelujen kehittämistä.

Hyvinvointialuelain 32 §:n mukainen vammaisneuvosto on osallistunut prosessiin ja antanut asiasta lausuntonsa. Vammaisneuvoston esittämät huolet muun muassa digisaavutettavuudesta, vaihtoehtoisista asiointitavoista ja asiakkaan oikeusturvasta on otettu huomioon palvelusetelimallin jatkovalmistelussa ja toimintaohjeissa. Lainsäädäntö ei edellytä, että päätöksentekaelimen tulisi hyväksyä kaikki vaikuttamiselimen esittämät yksityiskohtaiset ehdotukset sellaisenaan, vaan että sillä on ollut tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa ja tulla kuulluksi.

Vammaispalvelulain (675/2023) mukaiset työ- ja opiskelumatkat sekä vapaa-ajan matkat arvioidaan ja myönnetään aina yksilöllisellä viranhaltijapäätöksellä asiakkaan tosiasiallisen palvelutarpeen mukaisesti. Matkabudjettiin perustuva palvelusetelimalli on luotu täydentämään ja joustavoittamaan liikkumisvaihtoehtoja. Mikäli työssäkäyvän tai opiskelevan asiakkaan yksilöllinen tarve edellyttää laajempaa tai erilaista liikkumisen tuen järjestämistä, se ratkaistaan yksilöllisessä päätöksenteossa. Palvelusetelimalli ei kavenna eikä syrjäytä lainmukaista yksilöllistä tarpeen arviointia.

Aluehallituksen 15.6.2026 § 125 päätös täyttää perustuslain (731/1999) 6 §:n, yhdenvertaisuuslain (1325/2014) sekä YK:n vammaissopimuksen vaatimukset. Palveluseteli lisää vammaisten henkilöiden itsemääräämisoikeutta ja valinnanvapautta antamalla heille paremmat mahdollisuudet päättää omasta liikkumisestaan. Niille henkilöille, jotka eivät halua tai voi hyödyntää palveluseteliä, säilyvät edelleen lakisääteiset, esteettömät ja saavutettavat peruspalvelut (kuten keskitetty kuljetuspalvelu ja puhelintilaus). Malli ei aseta asiakkaita eriarvoiseen asemaan, vaan laajentaa käytettävissä olevia järjestämistapoja.

Toimivalta

Hyvinvointialuelain 139 §:n mukaan oikaisuvaatimus tehdään aluehallituksen ja lautakunnan sekä niiden jaoston alaisen viranomaisen päätöksestä asianomaiselle toimielimelle.

Liitteet

Oheismateriaali

- Hyvinvointialueen jäsenen oikaisuvaatimus koskien aluehallituksen 15.6.2026 § 125 päätöstä liikkumisen tuen matkabudjetin palvelusetelin käyttöönotosta EI JULKINEN

- Aluehallituksen 15.6.2026 § 125 päätös liikkumisen tuen matkabudjetin palvelusetelin käyttöönottamisesta

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Asianosainen, palvelualuejohtaja, palvelulinjajohtaja, logistiikkapalvelujen päällikkö

Päätöshistoria